

Балкански савез

Цетиње, 8. јануара

Идеја о стварању балканског савеза опет је дошла на дневни ред. Њу су овог пута покренули у екуменској патријаршији представници Србије, Бугарске и Грчке, споразумијевајући се у македонском питању. То је дало повода бечком „Словенском Дневнику“ да донесе чланак, који се бави питањем о оснивању балканског савеза. Како ово излагање заслужује пажњу, то овај чланак доносимо у цјелини:

„У тешким временима анексионе кризе поникла је међу балканским политичарима идеја за склапање балканског савеза. Србија, напредни елементи Бугарске и Младотурци, тражили су тада прије свега прецизно одређивање односа снаге и свера утицаја на Балкану, пошто су дошли до увјерења, да балканске државе ван својих граница имају једнаке и заједничке интересе. Опште признање нашла је ова идеја само међу Србима; службена Бугарска држала се према овој струји пасивно, те ова идеја привремено пропаде, када гроф Ерентал раздражену анексијом турску владу умири са неколико милиона круна. Од тада турска влада, односно младотурски комитет, није хтио чути за балкански савез, већ се радије тежило приближавању тројном савезу, јер се на тај начин мислило, да ће се под његовом заштитом осјећати најсигурније. Од кад су се појавили гласови о турско-румунској конвенцији, и службена Бугарска у извјесној мјери дошла је до увјерења, да је зближење међу балканским државама најпodesније за чување њених интереса. Као одговор на турско-румунску конвенцију, јављано је у више махова пошљедних дана о регулисању узајамних односа између Бугарске и Грчке, које би се регулисање имало преобразити у савез обију држава. Али увиђавни политичари обију држава дошли су до сазнања, да би такав савез био без велике важности све дотле, док не би добио форму балканског савеза, коме би се сем Бугарске и Грчке придружила и Србија.

На тај начин дошло се понова на идеју балканске федерације, коју је у своје вријеме руска дипломатија препоручивала као једину могућност за регулисање балканских питања. Стара девиза ове балканске федерације понова је искрсла, а са свих страна чује се глас: Балкан Балканским Народима!

Као што из Цариграда јављају, у екуменској патријаршији политички представници Србије, Бугарске и Грчке воде преговоре у циљу остварења идеје балканског савеза.

Важно је запазити да су сада на једном Младотурци постали најзричнији противници једног таког савеза, они Младотурци који су у времену анексионе кризе сами ово питање и поставили.

Младотурски комитет стара се да путем штампе развије ове преговоре и покушава, да међу представницима појединих нација посигуре раздор. Младотурски орган „Румели“ поручује Србима и Грцима, да су им македонски Бугари много опаснији непријатељ од турске владе. Ово се лијепо види из једног плана

за акцију њихових банди, који је наћен код недавно погинулог бугарског војводе Апостолова. Према овоме плану за акцију, бугарски национални комитет у Македонији имао је, према програму врховистичке странке, да води борбу не само против Турака, већ и против Грка и Срба. Само је по себи разумљиво да је постојање таквог плана за акцију измишљено у цели, да се међу представницима нација посигуре раздор.

Али циљ овог стварања нерасположења од стране младотурског комитета провидна је! Државе, чији политичари у Цариграду преговарају о балканском савезу, имају у Македонији и Старој Србији заједничке интересе. Македонско питање биће најпростије и најбрже ријешено баш остварењем балканског савеза. Али се тога плаше турска влада и њен извршни комитет, Младотурци. Ријешење македонског питања одлагано је до сада само раздором заинтересованих балканских држава. Али у моменту, ако се оствари балкански савез, ствари ће се окренути; три у Македонији заинтересоване државе — Србија, Бугарска и Грчка — ријешитиће потпуно македонско питање подјелом свера интереса, ма да би ово ријешење за турску владу могло бити врло непријатно!

Балкански савез има двоструко врло важан значај. Балканске државе за своје будуће планове имају једног заједничког непријатеља, једну политику, против које се морају борити! И ако балканске државе ово увиде и ставе се на супрот овој непријатељској политици, онда ће осигурати снажно развиће појединих нација.

Али и цијела Европа имала би користи од остварења балканског савеза; кад год се у Македонији деси какав озбиљнији покрет, са свију страна чују се захтјеви, да се једном у овом куту Европе заведе ред! Свака осјећа да би катастрофа у Македонији имала огромних пошљедица, те са тога гледишта треба најискреније поздравити старање ових балканских држава за остварење балканског савеза.

Ријешење македонског питања биће први задатак будућег балканског савеза, а онда ће уједињене и ојачане балканске државе моћи сигурније приступити ријешењу осталих питања, док се не достигне остварење идеје балканске федерације у свима правцима.“

Лична и народна иницијатива

Сви они који су писали о Словенима као раси константовали су код њих једну општу црту: слабу вољу, недостатак личне иницијативе, пасивност, неспособност за дуг напор и истрајан рад. На те кобне особине цијеле словенске расе мислио је Тургењев када је писао, да је Рус „започет, а недовршен човјек“, и на то исто циљају њемачки социолози и антрополози сумњиве научне вриједности када пишу о „инферности словенске расе“. Те особине, које су много више пошљедица политичког и социјалног стања у току вјекова, но неке сталне, урођене душевне црте, ипак су једна непобитна чињеница о којој се врло много мора водити рачуна.

Код нас Срба та словенска апатичност и пасивност још је појачана утицајем оријенталског фатализма. На нашу неизмјерну несрећу ми смо четири или пет вјекова робовали под једном оријенталском расом. И турски јавашлук и мухамедански кисмет оставили су јака трага на нашем народном карактеру. На нашу словенску пасивност накаламљен је оријенталски фатализам. — и по особинама наше расе и под утицајем спољних прилика, ми смо постали један народ, чија се енергија увијек само показивала на махове, који у раду не показује истрајност, који још нема онога, што модерне народе чини јаким и великим: лично прегнуће, истрајност у раду.

Можда није ништа жалосније по проматрати наш јавни и душевни живот пошљедњих неколико десетина година. Ако би се хтјела да да кратка карактеристика душевног стања данашњег Србина, могло би се рећи, да он рачуна прије на све и на свакога само не на сам себе. Годинама су наши политичари, наши листови, цијело наше јавно мњење, очекивали спас српског народа од непредвиђених политичких катастрофа, од добре воље цара и краљева и од ријешења кабинета и конгреса. Годинама су наши листови били испуњавани опширним извјештајима о владарским састанцима и „вјеродостојним“ саопштењима шта се том приликом говорило о српском народу. Неколико покољења наших патили су од маније да у сваком састанку канцелара и министара, од сваког дипломатског конгреса, наивно очекују ријешење српског питања. И године су пролазиле, владари измјењивали своје здравице, дипломати су потписивали своје протоколе, а ми смо остајали увијек као мала количина о којој се само толико водило рачуна, колико је требало да се оvdје ондје којим грамом претегне на дипломатским теразијама; били смо припискивани и потпискивани на свима линијама и доживљавали садашње националне ударе, као 1878. године.

Исто тако као што смо за наше националне идеале све очекивали од владара и дипломата, исто тако смо годинама у нашим унутрашњим стварима све очекивали од државе. Србин, који је страстан политичар, свео је свој политички живот на уску политику сићушних личних амбиција и биједних локалних интереса. Код нас се мисли да је довољно послати овога или онога у скупштину или општину, па је тиме испуњена сва грађанска дужност, послје тога треба крстити спокојно руке, и очекивати да, као оно у земљи Дембелији, потече ријека од меда и млијека. и да печене шеве почну падати с неба. Јавне акције своде се код нас на формално вршење бирачког права. Ми све очекујемо од наших изборника и од државе. Заборавило се и заборавља увијек да један изборник у толико значајно и толико може у колико је подржан од велике масе својих бирача и у колико стварно представља њихове одређене идеје и тежње. Сметало се са ума да у данашњем демократском добу, држава то смо ми, ми, њени

грађани, и какви смо ми, таква је и она, колико ми вриједимо, толико и она вриједи. На тај начин, у том празном очекивању да ће сама држава водити наше ствари, учинити све што нам треба, ми смо успављивали нашу енергију, дизали руке од наших послова, пуштали ствари да иду како иду, задовољавајући се само празном, јаловом критиком, у чему се једино не уморимо и у чему смо одиста без премца.

Једна од највећих и најпотребнијих рефорама у нашем општем народном животу јесте преображај нашега духа, нашега схватања националног и политичког рада. Стварност нам је брутално показала јасно да не ваља како смо до сада радили. И сада мјесто заповједања и узајамних окривљавања, треба се лијечити од зла од којег смо страдали. То зло, то је наша словенска пасивност и оријенталски фатализам, то је што ми очекујемо од сваког другог да води нашу бригу и што ми сами не радимо, за наше националне и политичке интересе. Не остаје нам ништа друго но враћати се савету старе народне мудрости: у се и у своје кљузе! Не треба се више забављати бајкама о царевима и конгресима, не треба добитак и напредак очекивати од оне велике апстракције, која се зове држава. Ваља једном за свагда бити на чисто с тим: да ћемо као нација имати толико права и изгледа за успјех у колико будемо јаки, а да ће наша држава, наше друштво, наша општина у толико боље напредовати у колико сваки појединац буде заузимљивији у јавном раду и преданији у општем добру.

Оно што је у овај мах нама најпотребније, оно што је једини лијек свима нашим многобројним недумима, то је развијање те личне и народне иницијативе, буђење заспалих снага у цијелом народу и у сваком појединцу. Оставимо царе и канцеларе да изигравају и даље своје комедије међународног права, добрих сусједних односа и мирољубивих осјећања. Гледајмо своју бригу и радимо оно што сами можемо постићи. Српски народ неће подићи милост владара ни комбинације дипломата, но његова способност за живот, његова рођена снага, једино његови напори и жртве. Данас народи као и појединци вриједе и значе онолико колико показују воље и способности за живот. Пасивним слабим народима данас нема више мјеста у историји?

Сваки бољи и развијенији наш човјек, па ма којој друштвеној класи припадао, не смије више стојати скрштених руку, критиковати и чекати. Личност у српском друштву треба да развије сву своју енергију, да уложи сву своју снагу у јавне послове. Српски народ је увијек имао великих историјских идеала, код нас је било толико лијепих и звучних програма и ко би могао избројати што смо ми лијепих ријечи просули? Оно што је нама оскудјевало, то је била способност да се са царства фразе сиђе на поље реалног рада.

Било би неправично рећи да код нас нема никаквих предзнака разумнога и плодног личног прегнућа, приватне иницијативе. Пошљед-

њих година се код нас јавило неколико установа, које предсказују нови дух у нашем друштву, тако земљорадничке задруге, трговачка и занатлијска удружења, „Просвјета“, „Српска Зора“, „Привредник“, „Културна Лига“, „Народна Одбрана“, народне читаонице и књижнице, гимнастичка друштва, курсеви за неписмене и тако даље. Скупо стечена искуства су нам користила, све нам показује да се код нас почињу будити оне велике истине од којих народи данас живе и напредују. Потребно је да широки слојеви наши, нарочито народна интелигенција, дође до општега увјерења, да нашу судбу неће промијенити, да нашу будућност неће створити ни владари ни конгреси, но да ћемо ми сами бити ковачи своје среће, да ће нам бити онако какви смо ми сами, колико вриједимо, колико можемо сами да учинимо. „Објелавати свој врт“, то је била највиша мудрост живота коју је Волтер појединцу препоручувао. „Објелавати свој врт“ радити оно што се може у свом најужем кругу, прилагати своју удочичку лепоту, доносити свој скромни камен за општу народну зграду, то је оно што данашњи Србин најпаметније и најиницијативније може радити. У тешким и судбоносним приликама, у којима се српски народ данас налази, у овом историјском добу када се рјешава сва будућност нашега племена, нико међу нама није излешан, најмања помоћ није за одбацивање. Од тих потоцића мале личне снаге и маленог рада у скромним границама ствара се велика ријека националне енергије, ријека коју никакве бране не могу задржати. Од личне иницијативе и колективног рада живе и напредују данашњи народи, и ми другога пута немамо но да чинимо како су други чинили и како други чине.

Италија ће радити сама за се, говорили су талијански родољуби прије пола вијека. Српски народ треба да ради сам за себе, са дубоким увјерењем: **Помози се, јер ти нико други неће помоћи!**
Женева, јула 1910.

д-р. Јован Скерлић.)*

*) Овај чланак професора београдског универзитета д-ра Скерлића изашао је у календару „Просвјети“ за текућу годину. Ми га приносимо у наш лист ради многих здравих погледа у њему и ради тога, да би се могло јавно марширати, како и један представник српске радикалне демократије почиње увијати, да напретка нема без личне иницијативе и јаке воље. Пр. ур.

ПОДЛИСТАК

Клупа уздаха

— М. Холтхаузен —

— Али, реци ми Роберте, зар код вас овдје нема ничега, што би било мало романтично и тајанствено? Никаква бајка? Тако неки стари тороњ, из кога би се у поноћ чули уздаси и звекот окова и ланаца, веома би добро одговарао за овај парк. Зар на знаш ништа слично томе да причаш?

И Павла Хекси (право јој је име било Хадвига) привући се уз свог тронедјељног мужа, који ју је на свадбаном путу довео и у мазу немачку пријестоницу у којој је провео своје дјетињство.

— Како си мало модерна Хекси, рече јој он смијући се.

— Не знам, ко је од нас двоје мање модерна, кад би се узела у обзир пошљедња моде, одговори она мало пркосно. Наравно, ја не вјерујем све оно, што људи причају. Од кад сам с мојом пријатељицом цијеле једне ноћи пресједјела у зидинама једног старог замка...

— Шта? ко вас је ту затворно? Да нијеси била кажњена?

— Ах, којешта! кад су сви мислили, да смо у постели, ми смо се искрвали и огишљали у замак. Причали су нам, да се тамо појављују духови, па смо хтјели да их чујемо и видимо.

Мисли

Оговарање се у друштву врло радо подноси, док се оговарачи ријетко кад подносе.

Кад би свако говорио само оно што зна, празних говора не би било.

Многи више жале свој шнаг него себе сама.

Пакосни људи су као и коприве: ако се дотакну, прље, али ако се снажно зграбе, ни мало не прље.

И ако је утврђена чињеница да начела рукују поступцима, ипак код многих поступци рукују начелима.

Смијешно је и сматра се као глуп изговор што се неко није хтио да удави само зато што је надала киша, па није хтио да покисне, а није смијешно ни то се сматра глупо што многи своју неодлучност правдају сличним изговорима.

Празан шнаг је највећи терет човјеков.
Валси

Српство

Управник Н. Позоришта. На мјесто Милорада Гавриловића за управника Народног Позоришта у Београду постављен је професор Милан Грол, који је и раније на том положају био.

Нови лист у Србији. Као што смо јавили, у Београду је покренут нови лист „Дневни Преглед“. Уредништво овог листа упутило нам је овај позив на претплату: Од 1. јануара 1911. год. у Београду отпочиње излазити дневни политички, књижевни и забавни лист „Дневни Преглед“. У политичком погледу овај лист ће наставити правац писања досадашњег часописа „Недељног Прегледа“, који је, за вријеме свога трогодишњег излажења, јасно определио своје држање у свима важнијим питањима, а својим начином писања стекао симпатија и признања код интелегентне, као и код шире читалачке публике. Група око „Недељног Прегледа“ истакла је као основну идеју у политичком животу: да цијелокупна наша политика треба да је државна, а не партијска и котеријска. Држави је главни циљ: јачина споља и изнутра, и Србија која има да изврши велики национални задатак, мора истаћи своју политику над унутрашњом. А да би се постигао тај циљ треба уложити сву енергију и пажњу: да војска буде добра и јака, спремна у сваком тренутку за свој племенити позив. Исто тако „Дневни Преглед“ ваља да тежи томе: да се у свима државним институцијама одржава највећи ред и строго примјењују закони према свакоме појединцу без разлике, ма ко он био и ма којој политичкој групи припадао; да подиже ниво јавне ријечи; да у принципу сузбиа утицај несолидних елемената на правилан ток државних послова, као и да у политици одржава принцип употребе само законитих и моралних средстава; да наш економски живот добије стварне основе; да

— На онда?
— Није смо што видјели ни чули, а обадвије смо почеле да кијемо, јер је у замку било влажно.

— Зар те кајавица није излјечила од таког празновјерја?

— Којешта празновјерје! — Али чује се много које чега, те према томе мора у свему томе имати печеса.

— Извјесно. У пародној кући у којој сам као ћак ручавао, било је увијек грашка, кијелог кукуза и осушеног свињског меса.

— Роберте, какве су те неуљудне шапе.

— Поред тога, постоји предање, на које ме је опоменуло твоје питање, да је овдје у мору потонуло читаво једно село. С времена на вријеме и сад се може чути јака звона. Ја сам већ чуо тихо и слабо звоњење.

— Сад је, ваљда, и мени допуштено, да се на твој рачун насмијем.

— Допусти само де испричам. Било је то једног дана у прољеће кад су таласи погодили и избацивали ледеце санте не обалу. То у истини одекнује као звони звона из даљине.

— А, тако? Дакле у истини нема у томе ничега тајанственог?

— Ипак. Али мјесто старих змигозних бајки, морам се задовољити с једном бајком новијег датума, али боље речено, с мјестом њеног догађаја. Сад ћемо стићи до клупе уздаха.

— Тај назив звони веома интересантно. Зашто се тако зове?

се престане једаред с новим задужењем државе и народа путем непродуктивних зајмова на страни и да се финансије уреде сразмјерно пореској и економској снази народа; да се просветне прилике у земљи развијају према правим потребама народа и државе — једном ријечи, да наш народ почне живјети напреднијим и културним животом. Та питања одређиваће, у главном, правац писања „Дневног Прегледа“. Данашњи рђав и неморални политички живот у опште потребује оштру критику и контролу; „Дневни Преглед“, ће јервршити с оном истом савјесношћу и искреношћу, с којом је то до сада чинио „Недељни Преглед“, држећи се ваља у опозицији политичком систему који сада влада, разорном за државу и идеале народа. Радикали, који су од демократских фраза отишли у демагогију, у пошљедње вријеме улазе нагло у реакцију и стварају тако једно зло стање у земљи, слабећи сваком даном снагу државе и остављајући да брине национална свијест у народу. За вријеме анексије Босне и Херцеговине и послје анексионе кризе, сваки добар Србин могао је увидјети колико је политика свују влада пошљедњих година била недржавничка, јер су оне претпостављале унутрашњу политику — и то ситничарску и партизанску нагоре врсте — спољној политици, а Србију довели докле, да игра пошљедњу улогу међу балканским државама, ону Србију, која се прва на Балкану ослободила турскога ропства и имала изгледа да води прву ријеч. „Дневни Преглед“ ће осуђивати такву политику, рачунајући у томе на помоћ и симпатије свију оних поштених и неистрасних читалаца, ма којој партији иначе припадали, а којима је досадило празно политичко фразирање и трговане с патриотизмом и који су, пошљедњих година, имали сунвине прилика да јасно увиде колико је нездрав и несолидан наш цио политички и друштвени живот. Сем политичких чланака, који ће обухватити све области државног живота, „Дневни Преглед“ ће имати још сталне рубрике из књижевности, умјетности и науке. Што се тиче забавног дијела, лист ће се трудити да доноси што интересантније ствари од најбољих писаца. У сваком погледу стараће се да доноси што дробније ствари, али зато ипак приступачне и најширим слојевима читалачке публике. Лист ће се у Београду и у варошима где има продаваца продавати на број. Ко жели да лист уредно добија, најбоље је да се претплати код своје поште. Број ће стајати 5 пара, а мјесечна цијена је листу на пошти 1 динар. За иностранство 30 дина. у злату.

Слободна

Бугарска агенција у Америци. Као што из Србије излази, бугарска влада се поси мишљу, да установи агентуру у Њу Јорку како би држава водила већу бригу о бугарским радницима што у Америци живе.

Слобода универзитета у Русији. Универзитетски професори у Русији имали су у Петрограду састанак, који су трајали недељу дана, а држани су у највећој тајности. На овоме конгресу били су за-

— Зато, што је то мјесто као створено за тихе задахе, а и због тога, што су ту многи пошљедњи пут уздахнули. То је тако подесно мјесто за самоубиства, како се боље не може замислити. Одмах ћеш видјети.

Тутећи и замислено корачао је млад парнеко вријеме кроз парк. Кроз цоубње и дрвеће појављивала се овда-онда морска пучина. Послје неког времена пут се поче нагло спуштати. На једном обласком испуницењу, које је клупаско залазило у море, на неколико корачаја од високо озидане ивице без надзона, налазила се једна клупа у дубоком паду старих грмова. То је мјесто било тако закљовено, заборављено од свијета, веома лијепо и при том веома меланхолично. У тамној води, која је овдје изгледала необично дубока, огледало се небо и околна дрва. Са свим тихо и подако заплускивала је зид. Примамљива пјесма, коју вода пјева несрећница и опима, што чезну за миром, пригужена је била до највећег пијанијства. Мјесто је било тако чаробно лијепо и тако чаробно, како се само у бајкама може замислити, а изнад и око њега владао је најдубљи мир. Млада жена је стала пенумачно. Осмијех се са свим изгуби са њеног лица. У њеној живој и лако узбуђивој машти почеше се стварати слике оних, који нијесу као и она били срећни и заштићени, већ са изумрлим надама и остављени потражени су ово мјесто, да једним скоком у дубину учине крај свим патњама и боловима.

Роберте снази промјену, која се јасно огле-

стужени сви универзитети, изузев петроградског и московског. На свим састанцима професори су доијели одлаку, да се академске слободе ограниче и да се укину ђачка удружења. Своје одлуке професори су предали министру просвете, који је био са радом њиховим потпуно задовољан.

Атентат на Андрејева. Прогив познатог руског пјесника Леонида Андрејева је покушано у његовој кући у Раитоли у Финској убиство. Један слуга је хтио да провали у кућу, но задржала га је Андрејева жена. Кад је на то дошао у предворје сам Андрејева, онали је дотични слуга на њега хитао из револвера, но није га захватио. Слуга је ухапшен.

Југословенска „Лада“. Ових дана се у Београду састао конгрес југословенских умјетника, чланова друштва „Лада“. Конгрес има поред осталих послова и да одреди мјесто гдје ће се приредити идуча југословенска умјетничка изложба. Из Бугарске, Хрватске и Словеначке дошло је тридесет умјетника, који ће узети учешћа на конгресу. Они нијесу само гости својих београдских колега, они су гости цијелог Београда и цијеле Србије. „Лада“ је најстарије југословенско умјетничко друштво, које ради и живи већ толико година. Око „Ладе“ су сакупили скоро сви југословенски умјетници. Они су се удружили, да се лакше боре, да лакше продиру својим културним радом и да су ближе један другоме, да боље прикажу југословенима свој рад. Тешко је сложити и удружити умјетнике, који скоро сваки за се преставања нарочити правац и поглед у раду и у животу. Често се њихови лични интереси, тежње и жеље сукобљавају, али једна велика идеја: Југословенске Заједнице, сложила је и удружила чланове „Ладе“. Та идеја јача им је и преча од свих појединачних и она их води заједничким радом општем циљу, општој тежњи. Велики задатци ишту велике борбе, а те се лакше и брже савлађују удруженим снагама, заједничким радом. На тој подлози и основано је и живи југословенско друштво „Лада“. Животно је питање југословенских народа њихово културно што јаче забиљежење. Једна велика чињеница на томе зближењу је и умјетничко друштво „Лада“. Оно ради на томе савјесно и срдечно и до сада је учинила много, а учиниће и више у току даљег заједничког рада.

Призренска Богословија

Призрен, 30. децембра

На мермерној плочи, која је узидана у зиду изнад врата зграде богословске, коју је подигао неумрли добротвор јужног Српства Сима А. Игуманов, написано је златним словима:

„Заслужни, почасни грађанин престолног града Русије Петрограда Сима Андријевић Игуманов, родом из Призрена, узидео о свом трошку ово училиште за Православну Богословију Српску, у корист браће своје, православни српски народ, који обитава у Старој Србији, за вјечан спомен свој.

у Призрену, 10. августа 1872. године.“
Овим ријечима јасно је оцртан циљ ради које је подигнута ова Богословија.

дала на њеном лијепом лицу и већ је жалио, што јој је тако говорио. Покушао је да је у шаши одведе одакле, кад Хекси од једном узвикну:

— Погледај само, тамо лежи нешто бијело на клупи, као нека марама, хартија, писма можда.

— То свакојак није нама упућено, а ако је и нека марама и њу ћемо оставити на свом мјесту. Неко други ће је без сумње наћи.

— Не, Роберте, молим те, хајде да видимо. Шта знаш шта је.

— Ти си са свим убуђена, Хекси. Према томе не дам ти уопште да видиш на то опасно мјесто. Остани овдје и причекај ме, а ја ћу видјети шта је то тамо, ако баш то желиш.

— Да, да, молим те...

Роберт оде сам до клупе уздаха, а за го кратко вријеме безброј мисли прохујало је кроз главу младе жене. Да није можда и сад ово мјесто било свједок неког самоубиства? Да није тамо лежала марама наквашена пошљедним сузама очајања? Да нијесу била писма, чија је садржина саопћавала историју, која је окончана скоком у дубину?

Да ти изгужвани листови нијесу послали пошљедње поздраве неког несрећног бића оштра, који су му били мила и драги на овом свијету?

Хекси је већ сами себи пребацивала, што је у побиљу своје среће зажелила, да чује нешто туђо и тајанствено. Кад би нешто

Она је дуго година била једини просвјетни расадник у Турској Империји, где су се Српчићи колико толико спремали да буду народни свештеници и учитељи. Она, ево већ толико година, гордо корача напријед и крчи пут просвјети и благостању — у чему нарочито наш овамошњи народ оскудијева. Васпитници овога завода дуго година а и сада трпе све биједи и невоље заједно и у истој мјери са својим намученим народом, које наш народ, као вјерне сапутнице, стално прате. Васпитници ове школе соколили су и храбре наш напаћени народ, улијевају му наду у љепшу и бољу будућност, — све је то нашем народу — мученику као мелем, без кога би давно духом клонуо и малаксао, а срцем охладнио и као такав пошао трагом многих народа. Скоро сви учитељи и свештеници народни у овом дијелу наше Отаџбине васпитници су ове Богословије; њену ће велику и неопијиву заслугу тек доцнија покољења јасно видјети, када ће име ове Богословије са великим и дубокам пијететом спомињати.

Наш народ са великом надом гледа у ову школу, којој је једина утјеха била у плачкашком режиму Абдул Хамида и која га једино тјешу у још тежем данашњем шовинистичком режиму Младотурака.

Вјера је наш народ кријепила и храбрила у најкритичнијим моментима његова живота. Историја је наша пуна див — примјера, где се каже: како су слуге олтара Божјега ишле први у бој противу непријатеља и крстом у руци журили са својом паством и борили се за „крст часни и слободу златну“.

И та велика заслуга, то велико дјело, које је ова школа увијек пред собом имала и има; тој истој, којој она ево већ четири деценије стално тежи; том идеалу коме је она безброј жртава принијела ради добра Отаџбине и народа — све то велимо, изгледа да се почело клионити западу; све је то почело слабити и падати, — а да ли ће и тотално пропасти питање је времена.

Младићи, који су некада чинили стуб своје заводи и који су се тиме дичили и поносили; младићи, ради којих је овај завод и подигнут; младићи, који ће у овоме заводу наћи све оно, што им као учитељима народним треба, — ти младићи сада слабо, да не рекнемо никако готово, у овај наш завод долазе ради свога школовања!! Узроци овоме без сумње су многи и велики. Али, сви се ти узроци морају прећи ради добра народна.

Нећемо казати — премда понајприје тако нешто и изгледа — да је томе узрок индиферентизам, или чак и атензација, према религији, јер нам то савјест још не може да дозволи. Нећемо рећи, да је томе узрок „надриобразовање“ и бајаги нека „велика ученост“, која се уопште јако истиче у животу наше омладине у гимназијама, јер би тиме дошли до закључка: да је домаће васпитање код ових младића на тако ниском нивоу било, да није могло улити им страх бар, ако не љубав, према Богу и према цркви. То се смије тврдити, јер већ у III и IV разреду гимназије многи се истичу као противници цркве, као људи, који не признају Бога и све оно што се хришћанском вјером зове.

судбина и у овом тренутку, као што се то чешће дешава, испољила своје ђуди и мјесто фантастичне игре мисли, да јој пружи стварну стварност? Кад би...

Тада је Роберт већ дошао до оног тајанственог предмета, дохвати га и — прште у гласан смјех. Хекен дубоко одахну, као да је с душе свалила какав огроман терет.

— Ходи овамо, зовну је њеп муж још увијек се смијајући и она се одмах одава понаху. Роберт јој показа на клупу. Ту је, притиснута једним каменом, лежала нека хартија, у којој је, како је изгледало, било нешто завијено. Млада жена полако одави хартију и угледа унутра — остатке од кобасица, сира и мрве хљеба које су биле већ поцрпиле. Неко је ту обједовао у љепшој природи и остатке тог корисног занимања „просто оставио да леже на клупи.

Трагедија се претвори у комедију. Роберт и Хекен смјјали су се тако, како се само могу смјјати људи, који су имали разумијевања и склоности за хумор живота. С неколико масних флака прошарану хартију са цијелом њеном садржином бапаци су у море, да би и рибе имали свој дио.

Послије тога сјели су на мирно мјесто. Али овог дана оно се није могло позвати кајна удаха.

Ми држимо, да је томе као најбитнији узрок тај: *што је више биједно свештеничко стање у материјалном погледу* — те се човјеку, и код најбоље воље, не мило учити за свештенике, имајући у виду то: да му је немогуће одговорити ономе, што се од њега тражи, припомисли: да му је одвећ немогуће и тешко, да бар приближно може живјети онако како би то одговарало његовом узвишеном позиву и достојанству свештеничком.

Не мислимо да овдје испољимо неки материјализам! Не то! Нама је циљ да кажемо: *да је свештенику апсолутно немогуће са slabим материјалним стањем одговорити ономе што ай. Павле каже: буди углед вјернима у ријечи, у животу, у љубави, у духу, у вјери, у чистоти.* (II Тим. IV. 12.). Зато ваљда и видимо наше свештенике, гдје никаквог готово удјела не узимају у невољама појединих својих парохијана.

Ми овиме и сувише далеко одосмо, али тиме смо хтели потврдити тај факат, који нашу младеж и одвраћа од свештеничког позива и дужности.

А какве су пошљедице тога то можда та младеж неће или не може да види! Не види се једна велика провалија у коју се мора сваки небогобожаљиви народ сурвати! Не види се велика морална одговорност, која се тиме носи и пред Богом и пред историјом!

Омладино! Ти стубе народни, тргни се из заблуде; подигни се и помогни народу своје добром ријечу и утешним пастирским савјетом; не гледај на слабо материјално стање; живи у нади на боље наде; не клони духом, већ помогни средини из које си изашла и чија си насљедница! Надајмо се дакле, да ће се свештеничко стање и овдје једном поправити! Зато, не оклевај, него поучи се темељно у моралу и вјери Христовој и научи томе твоје родитеље, ближње и цио српски народ, јер само јак и тврд у вјери народ може се надати бољим данима! Знај, да није било вјере не би било ни народности српске, а да је све то истина и сам ти народ и сувише јасно говори, који је и индентификовао вјеру своју и својих предака са својом националношћу, кад каже: „Српска вјера“ а не „Хришћанска вјера“. Дакле, не допусти да у XX вијеку изгубимо и останемо без вјере — тај узвишени и једини браник имена наше нације. Пошљедица тога недоласка јесте та: *да католичка ирвоганда узима све више и више маха и што новем маму једну по једну овцу из стади Христовог!* А како су смртноносни убојци ове католичке ирвоганде, о томе, мислимо, не треба ни говорити.

Осим те опасне пошљедице ова школа, — недоласком у истој младежи из српских крајева под турском империјом, — губи она: *домаћи карактер*, који је јасно описан на мермерној плочи. Та празнина у том се случају мора попуњавати ђацима из других нам милих покрајина наших, а пошто „свака тица своје јату лети“, то ми овдје остајемо без свештеника са добром богословском спремом, који су нам данас одвећ преко потребни, јер нам католичка језуитска пропаганда пријети својим чељустима *Свему томе крива је омладина, која својим недоласком у ову Богословију, чини народу велики грјех.*

С тога апелујемо на омладину, родом из српских покрајина под турском влашћу, да не заборави, да као свештеници могу народу своје најбоље користити.

Омладино! *наоружај се духовним мечем и ради на добро народно!* А. Ст.

Кратке вијести

С њемачког двора. Силну је сензацију побудило што је њемачки цар отпустио преко половине својих лакеја и чиновника. Исто тако је истријељено и код царике преко половине госпођица. Не зна се, који је узрок овоме требљењу.

Андраши организира. „А. Нар“ доноси, да су се Андрашијеви присталице организовали у нови клуб и да су изнајмили већ просторије клупске у хотелу „Панонија“.

Железничка несрећа. Експресни влак се у Њу-Јорку сударио са теретним влаком. Четири су особе убијене, а 12 их је тешко рањено. Преваљени вагони експресног влака су изгорели.

Конан Дојле у — пракси. Аутор чувених криминалних романа Конан Дојле понудио је своју помоћ за истрагу у гласовитој анархистичкој афери. Помоћу микрофотографије прошао је он већ два писма и из њих закључио, да су анархисти побјегли у Париз и Амстердам.

Лујза Кобуршка. „Az Fst“ доноси, да је Лујза Кобуршка покренула у Пешта акцију за зајам од 1 милион круна, кога ће осигурати баштином од своје тетке, расцарнице Шарлоте.

Штрајк рудара. У Литихи штрајк рудара се шири. Број штрајкаша је порастао од 25 на 32.000. Рудари су закључили, да ће прогласити општи штрајк, ако се не испуне њихови захтјеви.

Настрадао пароброд. Хамбуршки пароброд „Марија Рус“ се код Нордернеја насукao. 12 момака од посаде се утопило.

Вандализам. У амстердамском музеју је оштећена ножем гласовита Рембрантова слика „Стража“. Премда су оштећења тешка, моћи ће се слика ипак рестаурирати, а да не буде остао ни један траг овога вандализма. Починио је ухапшен.

Убио га ногом. Прекјучер је имао у Дражђанима 62-годишњи стражар Бахман одвести у затвор 17-годишњега ученика Габриела. За вријеме вођења одупро се Габриел и ударио стражара таквом силом у трбух, да је овај пао и за кратко вријеме умро од унутрашњега крварења. Млади злочинац је предан суду.

Игле за шешире. Из Моравске Острове јављају: Пошто је ових дана једна госпођа озлиједила иглом на шеширу јако тешко по оку трамвајскога кондуктера издало је општинско вијеће забрану против дугих игала за шешире. Установљена је глоба од 20 К. односно 24 сата затвора против прекршитеља ове забране. Исто тако је забрањено и будимпештански градски капетан дуге игле за шешире.

Пери и сјеверни стожер. Из Њу-Јорка долази сензационална вијест: Стручњаци, који су испитали Перијеве документе изјављују, да Пери није досегао сјеверни стожер. Он је 16—20 километара био удаљен од пола и онда се вратио.

Дневник

Отпутовали у иностранство. Њих. Краљевска Височанства Краљевевић Нашљедник и Књагиња Милица отпутовали су јуче преко Котора у иностранство.

Јучерашње славе. Како је јучерашњи дан био изванредно лијеп и топао, то је многобројно пријестоничко грађанство било изашло у шетњу. Лијепо вријеме било је увеличало јучерашње посјете по кућама и честитање славе Св. Јована. Пут за Бајице био је пун пјешака и кароца, на којима су се пријестонички грађани извозили у Бајице ради посјета старих пријатеља и познаника, који су славили Њихова Краљ. Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија били су се јучер извезли до дома I. ађутанта Краљевог г. Мих. Поповића, којем су честитали славу, а Његово Краљ. Височанство Књаз Петар био се извезао до Бајица и том приликом честитао је славу генерал-ађутанту бригадиру г. Митру Мартиновићу, код којега био остао и на ручку.

Вијести о кризи. Већи дио српских и хрватских листова потоњих дана стално се занима некаквим политичким промјенама у нас. У стању смо их утјешити да могу бити спокојни, пошто су и овога пута показали да су слабо обавјештени.

Одликoван. Г. Милорад Д. Димитријевић, инжињер фабрике Сименс Халске из Берлина, који је руководио радом на инсталирању телефона у нашој земљи, одликован је Даниловим орденом петог степена. Честитамо!

Политичка побједа Црне Горе. Најугледнији велики руски лист петроградско „Новоје Времја“ доноси уводни чланак о арбанашком покрету и ускакању Арбанаса у Црну Гору. „Новоје Времја“ с похвалом истиче држање наше отаџбине у томе покрету, и вели, да сви Словени треба да поздраве „ову њрву политичку побједу нове југословенске краљевине.“

Биоградски „Мали Журнал“, који се према нама не показује увијек особито расположен, у пријеводу саопштава цио поменути чланак великога рускога листа, па га, на завршетку, попраћа овом својом примједбом:

„Ми, пак, Срби у независној Србији, стојећи пред читавом планином неуспјеха, који су постигли нашу отаџбину под Пашићевом владавином, можемо у овој побједи братске Црне Горе имати само утјехе, јер ето Црна Гора мала снагом, али вођена паметном политиком, односи крупну побједу на политичком попришту над нашим заједничким непријатељем.“

Толико примјећује „Мали Журнал“, којем захваљујемо на објективности и родољубивој признању. Нека та његова примједба буде уједно и добра одмазда извјесним његовим биоградским друговима, који су због пуне зависти носилаца „светога стања“ према Црној Гори били избацили клевету, да наша отаџбина прима арбанашке ускоке за то, што се тако диктира из Беча и Софије!

Неистине о Бољетинцу. По изворима из неких биоградских листова, стране листови саопштавају, да се арбанашки првак Исо Бољетинац вратио из Црне Горе у Ст. Србију и да је отпочео борбу са турском војском. Чак причају, да је било већ неколико окршаја. Док се тако неистинито пише, уважени арбанашки првак Бољетинац налази се у нашој средини на Цетињу! Као да су се нешто много забринули за Бољетинца.

Завршни рачун. Финансиски одбор завршио је рад на проучавању завршног рачуна за 1909. г. и о томе поднио извјештај Н. Скупштини, која је тај извјештај претресала данас послије подне на сједници својој.

Вјерење. Г-ђица Јелена, кћи опробаног пријатеља наше земље г. Стевана Ђурчића, директора „Биоградских Новина“, вјерила се са г. др. Миланом Ђ. Милојевићем, секретаром српског посланства у Софији. Наше усрдно честитање.

Сазив редифа. Јуче је телеграфска жица из Цариграда донијела вијест, да Турска сазива за сада 60.000 редифа (резервиста), а за фебруар још 60.000!

Шта ли има да значи та ванредна мјера? Иде ли се њоме на чување мира?!

Добро би било да и наша влада сазове резерву, да се вјежба ове зиме.

Из Радничког Друштва. Чланство у Радничком Друштву обновили су до данас од пређашњих чланова г. г. Михаило Николић, Јован Хајдуковић, Лудвик Наглић, Лазар И. Бркић, Видо Н. Мартиновић, Нико Иванишевић, Ристо Андрић, Саво Милуновић, Петар Дреџун, Саво Поповић, Благо Братићевић, Филип Врчевић, Мићо Баровић, Пера Петровић, Васо Радовановић, Косто Лучић, Ристо Поповић, Вуко Вулетић, Марко Гвозденовић, Ђон Кола, Мило Калужеровић и Никола Кршикана и тиме стекли право учешћа и гласа на главној годишњој скупштини друштвеној од 16. ов. мј. Умољавају се овиме пошљедњи пут и остали пређ. чланови — редовни и извршујући чланови — да за 1910. год. до дана ове скупштине изволе подмирити по перп. б дужне чланарине и користити се чланским правима којих иначе неће имати.

† Поп Јован Чобелић — Јовановић

Пишу нам из Данилова Града: На сами Божић у 82-гој години свога живота умро је поп Јован Чобелић, уморљиви свештеник, бивши барјактар и начелник Данилова Града.

Покојник је уживао особито поштовање, што се могло видјети из оноликог броја — грдне поворке — при самом његовом погребу.

Поворка се кретала тужно, тихо, а брујање ђачића тихо: *свјати Боже* нарушаваше у неколико ову побожну тишину.

У име племеника пред храмом светим у *Јовановићима* опростио се г. *Јосиф Бабовић*, учитељ, истичући врлине покојникове: као човјека јунака — барјактара; човјека — правичног судије — начелника и дугогодишњег свештеника — службеника светог олтара.

Послије опијела опростио се над гробом са покојником г. Блажо В. Беговић овим ријечима:

Тужни зборе!

Станимо још за један час, докле гробар не буде мотиком засуо још ове земне остатке — ово трошно тијело, станимо још један трен, да и пошљедњу пошту одамо ономе, који је заслужио; одамо овоме јунаку и човјеку, који оставља овај тешки земни живот и полази онамо куда морамо сви ићи — станимо да оначемо смрт, који жудно очекује све нас.

И та смрт хоће да нам отме све драго и мило; видимо како нам једног за другим узима оне, који су виновници ове слободе, која је царила вјечно у овим мученичким горама. Па и сад пролијмо сузу, јер је умро: витез борац, бивши свештеник, барјактар и начелник *Данилова Града* — *Бјелопавловића* — умро је: поп *Јован Чобелић* из јуначке куће *Јовановића*. Да, јер муком муче она уста, која проповиједају вјечито истину и љубав; замрла су уста она која се не устезаху рећи праву, знајући, да то Бог и добри људи воле. Усахла је она мишица, која је немилосно тукла крвна зулумћара; престало је купати срце оног родољуба, који се сав заложиио за свету заветну мисао *Србинову*; заклопљене су оне очи, које неће ништа да виде, очи оне, које уливаху поштовање и љубав, очи, које сиротне трешаху милином, а нисилнике косише ватреним погледима: Један: и човјек и јунак и судија и свештеник мање.

Тужна скупиштина!

Пред нама су земни остаци, јава онога грознога у свијету: смрти. Јест, пред нама је живи примјер: чојства, јунаштва, како човјек треба да живи за *домовину*, за *Српство*, за *Господара*.

Пред нама је такав узор примјер човјека, чији је живот посвећен био на све то што треба да краси једнога човјека.

Пона *Јована* нема нам више међу живима, али су остале и ако саме успомене. Сјећања она, која ће загријавати млађа покољења и покренути на ону борбу, коју је водио он: борбу часну у мирним данима, борбу јуначку у оним данима, када од свуда наваливаше непријатељ грдном силесијом на овај мученички крш, којег херојство ових дивова и мудра управа и самопожртвовање дичних јој *Господара* спало је и очувало.

Рођен у јуначком племену *Јовановића* 1828. године, поп *Јован*, још као момче показивао је особиту бистрину и преглаштво, кријепећи се јуначким подвизима својих предака, где је имао живу школу. Рођен је у тим данима судбоносним за нас у данима, када је пушчана цика мехо топа уздрмљивала ова јуначка брда, када се крв немилосно лила за слободу, крст и независност, када је прах покривао доље и горе, а кроз тај мрак јечао рањеника јек, он ја момче кипио, да ступи у одсудну борбу, да дадне непријатељу мило за драго.

Али судбина као да није хтјела, као да је ишла, да од њега створи смирена молитвеника свога племена, службеника светом олтару, њега *Владика Раде*, знајући да црква и школа уздижу свестрано народ — државу, руконалаже за свештеника 1846., баш оне године и дана, када је рукоположио шест одабраника, из разних брастава, од првих кућа и оцака.

Младоме момчету *Јовану Чобелићу* било је тада једва пуних 18 година. Али то доба није доба мира, када се у миру може смирено човјек молити Богу, већ доба борбе и муке, када је требало бранити светињу своју, цркву — вјеру, аманет и слободу. На збиља онај млади свештеник и као херој хоће да се огледа, окуша срећу своју и иде на Ништинце са својом браћом, носећи у једној руци: мач, а у другој крст. И ту се показује као први јунак свога племена. У томе боју погинуо је барјактар јуначких *Јовановића*, а њега заступа поп *Јован*, који је лично храброшћу добио, показано у овом боју. Том приликом обећата му је за јунаштво „Обилића медаља“.

Доцније видимо овог младог свештеника, где с барјаком у руци предјачи браћи својој у свим бојевима у *Херцеговини*, као и старој *Зеги*, у данима, када је букнуо *херцеговачки* устанак, када су се дигла браћа за ослобођење.

Примјера ради изнијећемо овај случај

из његовог ратничког живота. Приликом боја на *Никшићу* поп *Јован* са неколико друга узео је шанац „*Чађалицу*“ и истакао на њему барјак, којег је имао у руци, док је његов брат *Ђоко* стотинаш чете своје узео шанац „*Мушовића*“. Ту си се јуначки борио, попо, са својом браћом и јуначки држао пуних 24 сата, за колико је на вас непрестанице падао пушчани плотун. Нијеси хтио да клонеш, већ си га с браћом мушки одржао. Слично томе било је у битци на *Маљту*, када си, попо, са *цеклинским* неким барјактаром, преко заповијести надлежних одржао шанац неки у коме си правио шанац од мртвих турских љешина. И у том грдном окршају ти си изнио барјак изрешетан непријатељском паљбеном ватром.

У више бојева: *Плани*, *Новом Селу*, где је погинуо и чувени јунак, *Радоје Ристов*, ти си, попо, понио јуначко поштење. А како је тек онда било, када се са својом браћом затвараш, ушанчени у вашим кућама и јуначки браните светињу своју. И не гледајући на грдну силесију непријатеља, ти нијеси с браћом одступао, већ сте јуначки сипали ватру, док сте их грдне вратили.

Да, ти си у свима тима бојевима, које си доживио, као јунак — бранич свога племена проживио.

Све је ово тек блиједа слика твојих јуначких подвига, попо! Но, ти ћеш ми опростити, што с једне стране немајући времена, а с друге као млад, још певичан вашим данима, којима опет ми млађи тежимо, не може бити ово исцрпна слика онога јунака — витеза, — човјека, једне главе са три гласа, — тебе попо!

Витешки наш *Господар*, признајући твоје заслуге, као ратника, звао те свагда, када би му пријешао свијетлој руци: *идје си, моја жерјавице*.

А тек шта да говоримо, тужни зборе, о покојнику као човјеку службенику у мирним данима? — У размаку између два пошљедња рата, он је и правду дијелио. Витешки данашњи *Краљ* поставља га за начелника *Данилова Града* — *Брда*. И ти си, попо, као врстан судија изрицао правду јунак тридесет година, на част, понос и дјку, на хвалу драгог ти племена, осјећајући твоју правичност, јер није било мјеста у овој околици, гдје правду твоја уста нијесу изрекла.

Као бранич крста, као проповједник свете вјере служиш цркви и олтару више од пуних шестдесет година, више од пола вијека. Но, то је вијек у овом данашњем свијету, јер је прошло доба старог *Матусала*.

Наш *Узвишени Господар*, цијенећи твој рад и заслуге обдарио те разним одлицима, која ките твоја јуначка прса, а која су у оним судбоносним данима добијали искључиво јунаци и браничи српскога племена.

Твој црквени поглавар, признајући твој рад на служби цркви, олтару, обдарио те са ирвеним појасом, што је велика почаст, као и у пошљедњем твојем часу овде на земљи обукује те у свете одежде и шаље свога посланика, који ће у име његово увеличати овај посртни хор, којег си с правом заслужио.

Но, ти, попо, када хиташ, да час прије стигнеш у зарђај — челојстима матере земље, да, оне земље, од које смо сви створени.

Земља! Ето шта је свијет, шта је човјек. Живот је борба мучна — тешка, јер је у борби живот. И тај живот како је диван, када се погледа као на овај твој, попо, одакле ми млађи имамо да црпимо довољну грађу, јер си нам ти узор примјер.

Па, хајде, путуј, тамо те зову сјени твојих јуначких предака и браће: *Мата*, *Ђока*, *Крста Мићова*, *Пера Пакова* и других. Тамо те зове и земља, која тако жудно јани и хоће да нам отме и пошљедњег *Краљевића*.

Вашима млађима, о хероји, оставилисте достојан примјер, прокрчили пут, којима могу смјело, безазорно да путују. Па слава вама, јер сте се одужили оној завјетној мисли и идеји, која треба да загријева *Србина*.

Шта бих дуљно више нема се ни времена, већ је пошљедњи замакао снужен у овој поворци, а ја сам тек изнио блиједу слику твога живота и рада, али та слика, попо, *Јоване*, како ће бити сјајна у очима и срцу млађих твојих потомака, у данашњој омладини, која ће се сјећати свагда вас, уређујући слику ту дубоко у срцу свом...

Међу овом поворком видим расплакану браћу твоју, пријатеље, познанике и поштоваоце. Видим! А особито ми наклају у очи тужни синови твоји, које још оживљава једна грана, огранак од старог хрста.

Ти полазиш у царство вјечности, па збогом збиља, витеже, збогом дична ста-

рино — праведни судио, збогом свештениче *Јоване* и лака ти црна земља, коју си жарко љубио и вјечан помен и слава! *Амин!* —

Иза овог говора, са покојником се опростио и изасланик епископа г. *Кирила Митровића*, г. *Милан Михајловић*, ђакон, дирљивим говором истичући заслуге покојникове: и као ратника, човјека и службеника.

Поп *Чобелић* сахрањен је у гробљу своје браће *Јовановића* пред храмом св. *Госпође*, уз саучешће са свих страна из *Бјелопавлића*. — Били су 4 свештеника, основне школе из *Павковића*, а сахрањен је трећи дан *Божића*.

Епископ *захумски* г. *Кирило Митровић* послао је нарочитог свог ђакона г. *Михаиловића* и све златноткано одијело свештеничко, у ком је сахрањен овдје стари борац и примјерни свештеник, коме желимо лаку земљу!

ПУТНИЦИМА из унутрашњости чиним до знања, да код мене могу добити чисте и угодне постеле, за преноћиште по умјереној цијени.

Цетиње, Иван-Бегова ул. бр. 7.
СВ. ПЕРОВИЋ

6-50

Госпођица која је свршила *Консерваторијум* у *Бечу* даје часове на гласовиру, уз пјевање српског и њемачког језика, поучава и на њемачком језику.

Цетиње, Нова Варош бр. 168.

1-1

Роза Коернер

ПРОДАЈЕ СЕ

Црквени калез од најчистијег сребра са прибором од шест комада за *двје стотине педесет церијера*. Ко га жели купити, нека се пријави Администрацији „*Цетињског Вјесника*“.

6-6

КЊИЖАРА И ПАПИРНИЦА

Ш. Г. Лаковића

НИКШИЋУ

Препоручује своје велико стовариште школских, научних и забавних књига.

Велики избор календара за 1911. год., као: *Велики Орао*, *Србобран*, *Косово*, *Ружица*, *Шаливац*, *Србин*, *Црногорац*, *Годишњак* итд. као и цених календара, писаћег, цртаћег и канцеларијског прибора, као и свих ђачких потреба.

Велики избор најразноврснијих дописница, као и за честитке о *Крсном имену*, *Божићу*, *Ускрсу* и *Новој Години*.

Продаја на велико и на мало. Прима претплату на сваку новонадану књигу на српском и на осталим европским језицима.

7-10

Издајем одмах под кирију кућу ће се налази кафана „*Црмница*“. Ко хоће нек се пријави.

2-3

На „*Цетињски Вјесник*“ најбоље се претплатити код поште.

НА ЗНАЊЕ

Отпочео сам поново своју радњу

ЗА ПРЕВОЗ ГОСПОДЕ ПУТНИКА

Исту сам снабдио са *петоро добро уређених кола (ландовера)*, подесних за превоз и обезбјеђење путника од рђавог времена.

НАПОМИЊЕМ: да једна кола редовно сваког дана у *8 сати прије подне* полазе од *Цетиња* за *Подгорицу* и обратно. Биљета за иста могу се добити, на *Цетињу* код *Г. Блажа Братићевића* — а у *Подгорици* код *г. Стана М. Радуловића*.

Цијена на особу перп. 6 уз пртљак од 5 кг.

Прейоручујем се **ЈОШУ Н. ЂИНОВИЋ**

3-3

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

ВАЖНО!

ЗА

ОБУЋАРЕ

ТРГОВАЧКО СТОВАРИШТЕ КОЖА

ФИЛИЛА

Ашер С. Алкалај

У ДУБРОВНИКУ

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ СКЛАДИШТЕ НАЈБОЉИХ СВАКОВРСТНИХ

КОЖА

И СВИХ ДРУГИХ ПРИПАДАКА ЗА ОБУЋАРСКЕ РАДЊЕ

Уз творничке цијене

НАРУЏБИНЕ ОБАВЉАЈУ СЕ БРЗО И ТАЧНО

НА ВЕЛИКО И НА МАЛО

7-25

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ